

«تورک یوردی» نىك آتونلارینه هدییه اولدوق تقدیم
ایده هیکى رساله و کتابلرک آداری و مندرجه لری قیاغک
اویغینی و دردوخی صحیفه لریمه باصبلتمشدر .

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی
مدیری : آق چوره اوغلی یوسف

ییل ۱۳۳۲ صای ۱۱ : آغستوس ۱۳۳۲ ییل ۵ جلد ۱۰ صای ۱۱۵

میه جکی، کندیمزک بیلله کندیمزدن اک ای بر خیال ایله اوممایه جغیز بر قدرته، تاریختک نسلیمزه امانت ایتدیکی وظیفه یی یاییورز. تورک روحنک اک درین صولری قاریشمش، اکاسکی قابلیتلی باشدن باشه اویانمشدر. بالقان حربنک تورکیه سنی، اونک قارانیلق و طوتقون جهرم سنی دوشونکیز. اوسیا نصل ده کیشدی... بوکون مملکتیمز بوتون دنیانک کوزلری اوکنده شان و شرفک ایشینی آلتد نصل پارلییور... بونکله برابر محاربه نک ده بر مدت اوزامسی احتمالی ذهنلرمزه یرلشدیرمک ایجار ایدیور. آرقداشار، سوکیلی قرده شلر، ملتک استقلاللی، ناموسی اورته یه قونولدینی وقت ویره جکک قربانلرک عددینی صایارمیسکیز... یوز بیک، ایکی یوز بیک ده لیقانیل ده افدا ایتمه یی قیصقانیرمیسکیز برده یارینی دوشونکیز، قارده شلرک استانبوله دونه جکی شان و شرف کونی، کوزیکزک اوکنه کتیر یکز: ظفر بورولرینک، قورشونلرله یرتیلیمش مبارک بایراقلر آرمه سنده متحسر استانبوله قاووشما ساعتی تبشیر ایده جکی او بویوک کونی تصور ایدیکز او مسعود کون ایچین، بزه تهدیدسز، تهلکه سز استقبال ویره جک اولان اونجات کونی ایچین هر نه چکسه ک، هر نه ویره ک آزدرد. سوکیلی آرقداشلرک روحمز، خیالمزک افقنده دوران بوتجلی قارشیسینده تیرمه رکن او حاغکیز ایلک تریکینی، بزه او کو حاضر لایان و جنک میدانلرنده بزدن اوزاق قالان سوکیلی قارده شلرمزه بولیور، وصو کره سزی تبریز ایدیور و سزک ایچین او خیال ایتدیکی بایراملری دیله یور.

۲۳ تموز ۱۳۳۲

محمد اند صبی

اجتماعیات

تورک قادینلرینک تربیه وی موقعی

باش جلد ۱۰ - صافی ۱۰ دودر

ایدیل - اورال بویلرنده یاشایان « شمال تورکلر مه » ده قادینلر، اون طقوزنجی عصر صوکلرینه قادار قیرغیز - قازاق تورک قادینلرینه حائر اولدینی بوتون اجتماعی و عالمه وی حوامتیازلره مالک بولنیورلردی. شو قادار که شمال تورکلرنده وراثت، نکاح، طلاق کبی «مطامع» نسبتاً عرف و عئنه یه استناد ایتدیکی حالده - دینی اساسلرده مربوط اولدیغندن ده منتظم و قطعی دینیه بیلله جک بر ماهیتده ایدی.

اون طقوزنجی عصرک صوک چاریکلرنده باشلایان تجدد و انتباء حرکتلری، شمال تورکلر ارککلر ایله برابر قادینلرده تاثیر ایتدی و عین زمانده ارککلرده یالکیز کندی احتیاجلرینی دوشونم قادینلری ده برلکده دوشوندیلر. ارککلری اوقوتمق، ایلریتمک، یوکلتمک نه قادار دوش ایه قادینلری ده اوقومه یازمه بیلیر، کندی حقوقی آکلار و مدافعه ایدر، اجتماعی و عالم

وظیفه سنی بیلیر برحاله کتیرمک ایچون او قادار اوغراشیلدی . و تفصیلاتی اوزون سورده جک خلی . موفقیت ده آله ایدلدی .

عثمانلی تورکلکنده ، حکومتک شو بر ایکی سنه لک قیزلر مکتبی آحق کبی تشبثلرینی استنا ایدمده سهک ، قادینلر ایچون چالیشان ، قادینلرک ایلر یله سنی ، یوکسلمه سنی ایسته یین ارککلر چوق یوقدر . قادینلر بر اجتماعی موقع ویرمک ، اولری ده حیاته تام معناسیله اورتاق قیلمق خصوصلرنده حالا اهمالریمز واردر . بو کون بیلر قادینلریمز بر حیات آرقداشی نظریله باقغه تنزل ایتمه مک ایسته یورز . برکت ویرسون که شوصوک ایکی اوچ ییل ایچنده بزم شونقظه نظریمزی دکیشدیرمک ایچون اوغراشان ایکی عامل میدانه چیقدی : حکومتک مکتبلری ، قادینلریمزک شخصی تشبثلری .

فقط اسکیدن خلق معارفی بر عنعنه حالته کله یین جمعیتلر ایچون حکومتک صیقی شرائطه تابع ، قطعی نظامنامه لی مکتبلری کافی دکدر . اومکتبلر ، معارفه پک آشغی درجه ده بولونان و در بدر بر معیشته مجبور اولان صنفلری کندیلرینه چابوق ایصندیره ماز . اویله صنفلر بونک فیضندن بالمجبوریه محروم قالور . معارفه دائماً آریستوقرات اولمش اولان شرق - اسلام جمعیتلری ، تورکلر ایچون ده ایسته ر قادین ، ایسته ر ارکک اولسون خلقمیز آراسنده معارفک یاییلمه سی ایچون کنیش وسیال نظامنامه لی ، بسیط شرائطی اوقو یوردلرینه ، درسخانه لره متوقفدر . ارککلریمز ایچون ، کرچه ویره جکی شیرمسلك معلوماتندن عبارت ایسه ده ، صوک جنک ییللری ایچنده ، ترزی ، قوندره جیلق ، چراق مکتبلری کبی سربست و بسیط شرائطی مکتبلر آچیلمشدی . فقط قادینلریمز ، او زواللی قادینلریمز همان یالکیز کندی تشبثلرینه ، کندی غیرت لرینه بر اقیلیوردی . بزم طرفدن همان اهمال ایدیوردی . صوک آیک ایچنده ، مع الممنونیه ، بو اهمالیزک بر زمان بیته جکی علامتی کوردک . آرامزدن محترم بر ذاتک بر تشبثی استقباله بزمده ، عثمانلی تورکلرینک ده قادینلره « ای مقدس یار تییز بزنک » [۱] دییه باقاجغندن بشارت ویردی . معارف نظارت جلیله سی تدریسات ابتداییه مدیرلرندن احمد اویس بک افندی طرفندن ، تحصیل زمانی کچمش اولق حسییه مکتبه کیده مه یین و یاخود مکتب تحصیلی نقصان بیراقه رق عائله ایچریسنه قاریشمش بولنان خانملرک آرزو ایتدکلری قنلر ایله دیکیش ، بیچکی ، نقش کبی صنعتلری و آلمانجه ، فرانسزجه ، انگلیزجه لسانلرینی و موسیقیدن موسیقی صوتی ایله پیانو ، کبان ، عود کبی چالغیلره فن اداره بیتیه وفن طباحتی اوکرنلرینی تأمین و تسهیل ایله مک اوزره « پدکلی پوردی » نامیله بر مؤسسه کشاد ایدلمشدر .

بو مؤسسه نک درس لرینه دوام ایچین هر هانکی فن و صنعت و یا لسان آرزو اولنیورسه یالکیز اولنره معین کون و ساعتلرده دوام ایدیله جکندن بالجمله عائله ریسه لری ایچون قابلیت و سهولت واردر . یوردک درس لری شهر ی غایت جزئی بر اجرت مقابلنده ایسه ده هیچ اوقویوب یازمه سی اولمایان و نصلسه شیمدی ، قدر تحصیلی اهمال ایدلمش بولنان خانملرک الفبادن باشلا یه رق اوقویوب یازمه اوکرنملری کاملاً بجانآدر .

[۱] مذکور مصراع شمال تورکلرینک خلق شاعری عبدالله توقای مرحوم کدر .

بوندن بشقه بیلکی یوردی نك قادینلره منحصر بر مؤسسہ بولمسی حسیله قادینلنك و باخصوص
بزده نفوس چوظالمه سی مسئله سنك الك زیاده علاقه دار اولدینی چوجق حفظ الصحه سی، چوجق یو یوتمه سی،
چوجق بسلنه سی ده ینه یورده منتظم بر صورتده کاملاً مجاناً تدریس اوله جقدر .

بیلکی یوردینك محدود بر پروغرامی، شهادتنامه سی، دیپلوماسی یوقدر. بوراسی یالكزخانلرك
تنویر فکرینه، تورک قادینلنك محتاج اولدینی علم و معرفت و صنعتك اعطاسیله اولنری یوکلتمه
خدمت ایدر و مداومیننی معلمه لك، تلفونجیلق، مغازه خدمتلی، تجارت معاملاتی، او اداره سی،
چوجق تربیه سی و سائر کبی بر جوق مسلکله حاضرلار و بر کره دوامه باشلايان طالبه سی علی التدریج
یوکلتمه لك تحصیلنی ایسته دیکی نقطه یه قدر تعقیب ایدر .

بیلکی یوردینه دوام ایچون محدود بر مدت تحصیل اولمیدیندن شهادتنامه و یرلیورسه ده یوردی
ترك ایدنلره یالكز بولندقلری مدت ايله دوام ایستدکلی درس حفته بر تصدیقنامه اعطا اولتور .
احمدادیب بك افندی بی بو کوزل تشبثلرندن دولای تبریک ایدر و همشیره لریمزدن ده بیتمز، توکمز
مساعی و اجتهادلر بکله رز .

« بیلکی یوردی » قادینلر خصوصنده بزم نظرلریمزه دکیسه جکنی، بزم یوکه له جکیزی خبر
و یریور . فقط ایش بونکله ده بیتمز . بز یوکه لیر و یوکه لیر کی یوکه ییلیجی لرد، یوکه لمکه
مستعد قادینلق ده لازمدر. ایشته او قادینلق تشبث شخصیلری، غیرتلی ايله یوقاریده ذکر ایستدیگمز
تورک قادینلغیدر . ایشته اونك مادی دلیللری : بیچکی یوردی، اسپرکمه درنکی !

« تورک قادینلری بیچکی یوردی » طرفندره بایمده سرکی ۲۷ حزرانه مصادف بازار ابرتسی کونی
معارف ناظری شکری بك افندیك حضورنده کشاد ایدلمشدر . کشاد مراسمنده مرکز قوماندانی،
معارف نظارتی مستشاری، استانبول معارف مدیری، صنایع مدیری و کیلی و ذوات سائر بولنمشدر.
رسم کشاده « تورک یوردی »، « تورک اوجاغی »، « تورک بیلکی درنکی » کبی ملی جمعیتلرمزدن ده
مرخصلر دعوت اولنمشیدی . طالباتك سرکی یه قونیلان اشیایی اعمال خصوصنده کوستردکلی
استعدادك دجه سی تقدیر ایچون آلمان بیچکی معلمه سی مادموازل باووه ايله مادام قلو شه و ترزیلر
جمعیتی کاتب مسئولی اسماعیل بها بکدن مرکب بر هیئت تشکیل ایدلش و بو هیئت اعمال اولوقان
اشیایی بره بره تدقیق ایدره لك فوق العاده مهارت کوستره نلره مکافاتلر تعیین ایتمشدر .

« بیچکی یوردی » بو ییل اوجنچی دوره تدریسی اکمال ایتش و ایکنجی سرکیسی ترتیه موفق
اولمشدر. ایلک سنه اوتوز قدر خانمه دیکیش و بیچکی اوکره توب شهادتنامه و یرمش اولان بو مؤسسہ
بو ییل ایکی یوز ایلدن فضلہ کنج قیز و خانم دوام ایتمشدر .

تورک قادینلری اسپرکمه درنکی سرکیسی . — حقیق بر اسپرکمه و شفقت درنکی اولان

مؤسسە تەڭ فیضندن مستفید اولار ق یتیشەن مهاجر، فقیر و شهید قیز و چو چقلری طرفندن ایشلەنمەش بوسرکی نی زیارت ایدرکن انسانک قلبی نە قدر سونجیله چارپیور، و کوزلری نە قدر سرورله پارلا - یور... سرکی، تورک اوجاغنک کنیش ایکی سالوننده، رمضان شریفده آچیلدی. «مظهر اولدینی رغبت عمومیە بناء» ۲۹ نجی رمضان قاندا تەمدید اولندی. سرکیدە کوستریلن اشیا هر بری قادین، ارکک و چو جغه مخصوص اولق اوزره اوچەر صنفی اوج قسم اشیا دن عبارتدی: اسکی تورک کاری حساب ایشلری، دیکیش و بیچکی ایشلری، صارمه ایشلری. بو صوک ایکی قسمده اولان معمولاتده هر حالده شایان تقدیر ایدی. حساب ایشلرندن اعمال ایدیلن اشیا پردەلر، بولوزلر، نورکولر، چاشیر، جای طاقلری، چانطەلر و سائرەدرکه اسکی تورک آنارینک ظرافت و نفاسته، ماضیدەکی تورک قادینلرینک مشکپسند سجه سەنە برر مادی دلیل اولدینی کبی، بو کونکیلرکده سعی و استعدادینە برەر شاهددی.

صرف تشبث شخصی ایله چالیشان و آنالر مرحمتی نک مجسم بر تمثالی بولنان بوجمیتدن غزته - لریمز پک آز بحث ایدیور. بز بو نقصانی بر آزدولدی ریمق ایچون بر آزده جمیتک کنديسندن بحث ایتمک ایستەدک. اسیرکه مه درنکی، اون ایکی کشیدن مرکب بر هیئت طرفندن اداره اولنور و ایکی یوزدن فضلە اعضا یه مالک بره قادینلر جمیتی، در. جمیتک کاتبەسنگ بیاننە کوره اعضالر میاننە خارجدەکی تورک دنیا سندن مثلاً شمال تورک دنیا سندن ده بر قاچ قادین اعضا بولمقدە در. جمیتک مقصدی اوکسوزلک و یاخود یوقسوللق دولایسیله او قومه یازمە دن، صنعتدن محروم قالان تورک اسلام قیزلرینی تربیه ایتمک و اونلره عائله صنعتلری اویره تمکدر. جمیت، بو مقصدینە یتیشمک ایچون درت ییلق تدریسات نظامنامە سی ترتیب ایتمشدر: هر ییلقی برر قسم اولان بو تدریسات حساب ایشلری، صارمه ایشلری، دیکیش و بیچکی ایشلری ایله تحصیل نظریدر. بو ییل جمیت اوچنجی یاشنی یاشامشدر. برنجی سەنەدە یکر - میدن اکسیک طلبه قبولیله ایشە باشلامشکن بو ییل یوزە یاقین طلبه نی تربیه و تعلیم ایتمکله مشغول اولمشدر.

جمیتک درت صنف اعضاسی اولوب سنوی اعضالق پاره سی ده بوکا کوره ترتیب اولونمشدر که بو نقطه ده جمیتە اعضا قید اولمق ایستەین هرکس ایچون بر قولایلق یاپلمشدر. برنجی صنف اعضا سنوی بر لیرا، ایکنجی صنف اعضا ۵۰ غروش، اوچنجی ۲۰، دردنجی ده اون غروش اعضالق پاره سی ویریر. هیئت اداره هر هفته برکون طویلانوب مذاکرەدە بولنور.

جمیتک معلملری آراسنده بر ایکیمی معاش ایله آلمش اولوب، قسم دیکری فخری اولار ق تعلیم ایدەرلر.

درنکک وارداتی اعضالق ویرکوسی، ترتیب اولنان سرکی، پیانقو، مسامره کبی شخصی تشبثلرله کلن حاصلات ایله خیرات صاحبلری طرفندن ویریلن آزچوق هدیه لر دن عبارتدر. شاعر نکار خانمک درنکه هدیه ایتمش اولدینی بر شعر مجموعە سنی ده حاصلات اولور بلکه دییه نشر ایتمشدر که «الطافه وطی» عنوانی بو مجموعە نی اقومە لرینی قارئلریمزه توصیه ایدەر زبانا. (فیثاتی آنجق بش غروشدر.)

جمیعت دها شایان تقدیر بر مادمسی وارد در که اوده طالبانه مخصوص بره بانبرم منرفی ،
تأسیس ایتمه سیدر . طالبانک کندی معمولاتنک صایش پارسیدن برقمسی درنکک مخصوص برقامه .
سنه تسلیم ایدیلر و بوسورتله هر طالبانک تحصیل مدتی اولان درت سنه ایچنده خیلی پارسه طوبایلانیش
اولور . طالبات مکتبدن چیقیدنی زمان نه ولتک ایستر و یاخود خسته اولورسه و یا بوکامانل بر احتیاجی
اولورسه پاره کندیسنه وریلر . غایت کوزل اولان بو اصولک دیگر بللی باشلی مکتبلرده تشمیل
اولومسی آرزو اولورکن ، دارالمعلمین طلبه سنک برقمسی بوکا تشبث ایتدیکی حالده اداره سی طرفدن
منع ایدیلدیکنی ایشدنک . . .

اسیرکمه درنککک مساعیسی دها زیاده توسیع ایدرک پروغراملرینه بک پیشربجیلک ، اوتو -
جیلک ، قولاجیلک کی دها بر جوق عالمه صنعتی شعبه لرینی علاوه ایتمک فکری وارسه ده ، بوگون
بولدقلری دائره نکه عدم کفایه سی طولانیسه بو تصوری عقیم قالمشدر . استقبالده تحقق ایدرجهک
امیدوار اولدیقلری بو تصورلرینکده فعلیته چیقمه سی تمی ایدرر .

بیچکی یوردیله اسیرکمه درنکی طرفدن آچیلش اولان سرکیلر ، بزه استانیول تورک قادیلری
حقنده بک ائی فکر و امیدلر ووردی . هر ایکینک منشبت و مدیرلرینه ملیتپرورانه خدمتلرندن
دولایی عرض شکران ایدرر ، وچالیشقان همشیره لریمیزی ده موفقیتلی مساعیلرندن اوتری تبریک ایلرر .
زیفت الله فرشر راه

قاریلری هالیشبرم جمیعت اسلامیه سی . — بو مقاله دیزیلوب یندکدن سکره ، قادیلریز ایچون
شو اسمله بر جمیعت تأسیس ایتدیکنی ایتدنک . بک خبری بر تصیدر . شدتیه قدر اهل ایش اولدیش
و طبعه لریمیزک بریسی آسلا مق دیمکدر . بوزم ایچون بک سونجلی بر بشارتدر . منشبت و مؤسسلری تبریک
ایدرر و دوامی موفقیت دبلرر .

ت . ی .

تعلیم و تریه

معارف حقنده — ۳

مقاله نکه ایکنجیسی ۱۰ تمی جلدک ۸ تمی چاپنده در .

(قومه نیو) بوندن بر بوجوق عصر اول تحصیل دورت درجه یه آیرمشدی :

۱ - آنا مکتبلری ، ۲ - مکاتب ابتدائیه عمومییه ، ۳ - زیمانلر ، ۴ - آقاده میلر . (۱)

بو تقسیم آشاغی یوقاری بوگونکی تشکیلاتکده روحی در ؛ بزه تحصیل ابتدائی ، عالی و عالی
درجه آیریشدر : تحصیل ابتدائی آنا مکتبلر و صبیان صغیرلرند ، مکاتب ابتدائیه ده ال ایشلری